ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 364 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 15 ՅՈՒՆՎԱՐ 1859

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

Յարեկան պինն է . . . 130 ղրշ
Վեցամսեայ ,, . . . 70 ,,
Եռամսեայ ,, . . . 40 ,,
Մէկ ծանուցումը ասղին 3 ղուռուշ է ։
Յառաջադրութիւնները կանխիկ են ։
Յառաջադրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին եւ 16 ին կը սկսին ։

Դուրս երթալիք լրագիրներուն ճամբուն ծախքը ամեն մէկ թիւին համար 20 փարա է ։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն , խմբագրին պիտի ուղղուի . նաեւ ասոնց ճամբուն ծախքը խրիոոլին վրայ է ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՕԼԻՍ 15 ՅՈՒՆՎԱՐ

Նոր տարուոյն առջի օրը Ա. Նաբոլէոն կայսեր Աւստրիոյ դեսպանին ըսած խօսքերը՝ որ չարաչար մեկնըվելով հասարակութեան սիրան անհանգստութեան մէջ ձգեր էին, չորս օր ետքը Աւստրիոյ կայսեր կողմանէ պատասխան ընդունեցին։ Դաղղիական Տէպէշ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ա. Ֆրանչիսկոս Յովսէփ կայսրը յունվար 4ին Ա. Լէոնայի դաղղիական դեսպանը տեսութեան ընդունելով՝ հեռաւոր խօսքերն ըսեր է անոր։ "Ընկերդ պրոսիոյ գոհ եմ Ա. Նաբոլէոն կայսեր իմ վրայ ունեցած անձնական զգացմունքէն։ Ապահովցուր զինքը, թէ որչափ որ քաղաքական հարկերէ յառաջ եկած անհամաձայնութիւններ կան մէջտեղիս, այսու ամենայնիւ ես չեմ դադրած ամենախորին յարգանք եւ ամենաջերմ համակրութիւն մը ունենալէ իր անձին վրայ։,,

Դաղղիոյ կառավարութիւնն ալ անդադար կը ջանայ հասարակութիւնը յուսադրելու եւ խաղաղութեան աւրըվելուն կասկածները փարատելու։

Կըսվի թէ Ա. Նաբոլէոն կայսրը՝ յունվար 10 ին օրը Աւստրիոյ դեսպանը Ֆոնթէնպլօ հրաւիրեր է իր հետ որսորդութիւն ընելու։

———

Եւրոպայի լրատուներուն անհամբերութեամբ սպասած եւ մեկնութեան նիւթ ընելիք լուրերն մեկն ալ Սարտենիայի խորհրդարաններուն բացվելու օրը թագաւորին խօսելիք առենաբանութիւնն էր՝ որուն համար գուշակութիւն կընէին թէ պատերազմական դիտաւորութիւններ պիտի յայտնէ Աւստրիոյ դէմ։ Այս յոյսը բարեբաղդաբար պարապ ելաւ։ Սարտենիայի խորհրդարանը լատ. յունվ. 9 ին բացվեցաւ, եւ թագաւորին խօսած առենաբանութեան քաղաքական մասին մէջէն վերոյշիշեալ գուշակութիւններն հաստատելու խօսք մը չելաւ։

Հաւասիկ Ա. Վիքթոր Իմմանուէլ թագաւորին խօսած ճառին քաղաքական մասը։

Հորիզոնը՝ որուն մէջ նոր տարիս կը սկսի՝ բոլորովին պարզ չէ. այսու ամենայնիւ դուք Ձեր սովորական փութով տերութեան գործերուն վրայ խորհելու աշխատութիւնը պիտի շարունակէք։

Ընդհանրին փորձովը քաջալերված՝ վստահութեամբ քալենք դէպ 'ի ապագայն։ Դէպքերը։ Այս ապագան՝ յաջող պիտի ըլլայ. վասն զի մեր քաղաքականութիւնը արդարութեան, հայրենասիրութեան եւ ազատասիրութեան վրայ հիմնեալ է։

Մեր երկիրը՝ թէպէտ փոքր է տարածութեամբ. բայց համարում ունի Եւրոպայի խորհուրդներուն մէջ. վասն զի իր ներկայացուցած դաղափարներովն ու ազդած համակրութիւններովը մեծ է։ Այս կացութիւնը առանց վտանգի չէ. վասն զի որչափ որ դաշնադրութիւնները կը յարգենք ալ նէ, Իտալիայի շատ կողմերէն առմեզ բարձրացած վշտաձին աղաղակներուն ալ անդրդայ չենք։

Միաբանութեամբ զօրացեալ, եւ մեր արդար իրաւանցը վրայ վստահացած, սպասենք խոհեմութեամբ եւ աներկիւղութեամբ Աստուածային նախախնամութեան անօրէնութիւններուն։

Թագաւորին այս վերջին խօսքերէն ետեւ բոլոր խորհրդարանը միաբերան Կեցցէ արքայ, Կեցցէ Իտալիա աղաղակեց քանի մը անգամ։

———

Իտալիոյ մէջ մտաց դրդռութիւնն օր ըստ օրէ սաստկանալու վրայ է։

Թուրինէն լուր կուտան թէ Իտալիայի աւստրիական կառավարութիւնը Միլանի, Վերոնայի, Մանթուայի եւ Բավիայի պահապան զօրաց թիւն աւելցուցեր եւ բոլոր ամրոցները առատ պաշարով եւ պատերազմական մթերքներով լեցընելու հրաման ըներ է։ Իտալիոյ զօրաց թիւը 140 հազարի պիտի հասնի։

Վենետիկէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Աւստրիոյ զօրաց երրորդ բանակը՝ որ 30 հազար հոգիէ կը բաղկանայ, ճամբայ ելեր է դէպ 'ի Իտալիա։

Եւրոպական Ընդհանրութիւն ըսված կէս պաշտօնական լրագիրը եւ ուրիշ աւստրիական լրագիրներ կըսեն թէ այս նոր զօրքերն Իտալիա խրկվելուն նպատակը՝ Լոմպարտիայի եւ Վենետիկի խաղաղ բնակչաց սիրան հանդարտեցընել է ապստամբական փորձերու դէմ, եւ չէ թէ ուրիշ մեծ տերութեանց հետ Աւստրիոյ ունեցած յարաբերութիւնները պատճառ կուտան այս զինուորական պատրաստութիւններուն։

Աւստրիոյ լրագիրներուն այս տուած ապահովութիւնները չկրցան հասարակաց սիրան հանդարտեցընել։ Մենիթոր լրագրին ըրած յայտարարութեանը վրայ քիչ մը ժամանակ միաբերն հանդարտեցան, բայց ետքը նորէն անհանգստութիւններն սկսան։ Պառավարութեան ամեն մէկ գործերը՝ ընդհանուր պատերազմի մը նշան ըլլալու կերպով կը մեկնվին։ Մանաւանդ Իտալիայի վիճակը ամենուն մտահանջութեան նիւթ եղած է։ Լոմպարտիայի ու Վենետիկի գաւառներէն եկած լուրերուն նայելով՝ ժողովրդեան դրդռութիւնը հետ զհետէ սաստկանալու վրայ է։ Ամենուն բերնէն կեցցէ Իտալիա, կեցցէ Վիքթոր Իմմանուէլ արքայ Իտալիոյ աղաղակը կը լսվի։ Մեն մարդ Վիվ Վէրդի ըսելով իրար կը բարեւեն. Վիվ "կեցցէ ըսելէ. Վէրդի ալ "Վիքթոր Իմմանուէլ արքայ Իտալիոյ,, բառերուն սկզբնատառերէն կազմվված բառն է, որ առջի բերանը աննշանակ բառ մը կարծվեցաւ, բայց ետքը Աւստրիոյ տեսչութիւնը քննելով՝ ինչ ըսելը հասկցաւ։ Այս լուրերուն վրայ զանազան սուտ լուրեր ալ աւելնալով եւ բերնէ բերան տարածվելով՝ Փարիզի մէջ մտքերուն անհանգստութիւնը վերջին ծայր հասուցին։ Մէկը կըսէ թէ Դաղղիոյ կառավարութիւնը հրաման խրկեր է Միջերկրական ծովու նաւախումբին որ մարտի 15ին ճամբայ ելլելու պատրաստվի. եւ նաւարաններուն եւ զինարաններուն մէջ ալ կարգէ դուրս աշխատութիւն կայ։ Միւսը կըսէ թէ Մարսիլիայէն Թուլոն շինված երկաթուղին մինչեւ երկու ամիս լմնցընելու սաստիկ հրաման եղեր է։ Մէկ ուրիշը կը հաստատէ թէ Դաղղիոյ հարաւային կողմը երկու մեծ բանակ կը կազմվի. թէ ասոր համար շատ ձի կը դնվի, եւ թէ բոլոր հեռաւոր զօրքերը պատերազմական վիճակի մէջ դրվելու հրաման եղեր է։ Վերջապէս ըսող կայ թէ պատերազմի պաշտօնական Մարսիլիայի շոգենաւուց ընկերութեան վերատեսուչներուն հետ կը բանակցի եղեր զօրք եւ պատերազմական մթերք փոխադրելու վրայօք. եւ այլն եւ այլն։

———

Անգղիական Թագաւորական լրագիրը Աւստրիոյ տերութեան Իտալիոյ վրայ ունեցած իշխանութիւնը բացարձակ կերպով կը պաշտպանէ, եւ Դաղղիոյ կողմանէ այս մասին ընդդիմութիւն մը ելլելու հաւանականութիւններուն դէմ կը խօսի։ Սակայն Սարտենիայի տերութեան խրատ կուտայ որ միայն Դաղղիոյ ու Ռուսիոյ հետ դաշնակցութիւն չընէ։ Լոնտրայէն գրված նամակ մը լուր կուտայ թէ Դրալեի անգղիական նաւախումբին վրայ քանի մը ուրիշ պատերազմական նաւեր ալ աւելցընելու հրաման ըներ է Անգղիոյ կառավարութիւնը։

———

Ռուսաց Ա. Աղէքսանդր կայսեր յառաջիկայ գարնան Լոնտրա երթալու դիտաւորութիւնը հետ զհետէ հաստատութիւն կը գտնէ Անգղիոյ լրագիրներուն մէջ։ Այս այցելութեան կատարումը բարենշան դէպք մը կը համարին եւրոպական լրագիրներէն ոմանք. որովհետեւ խաղաղութեան հաստատվելէն 'ի վեր Եւրոպայի հասարակութեան մտաց անհանգստութեան պատճառներէն մէկն ալ՝ Դաղղիոյ ու Ռուսիոյ կառավարութեանց մէջ հաստատված մտերիմ բարեկամութիւնը եղած է։ Երկու կայսերաց Ըշտութիկարտի մէջ ըրած տեսութիւնը, Նաբոլէոն իշխանին Ա. արշաւիտ եւ Կոստանդին մեծ դուքսին Փարիզ երթալը՝ կերպ կերպ կարծիքներու առիթ եղած էին։ Ա. Աղէքսանդր կայսեր Լոնտրա երթալու դիտաւորութիւնը այս մտատանջ կարծիքներուն վերջ կուտայ եւ հասարակաց սիրտը կ'ապահովէ։

———

Փարիզ նստող Բրուսիոյ դեսպան Ֆաֆֆէլա կոմսը յունվար 3ին Պէռլին հասաւ եւ հետեւեալ օրը Բրուսիոյ խնամակալ իշխանէն ընդունվեցաւ։ Ֆաֆֆէլա կոմսին Փարիզէն Պէռլին կանչվելուն պատճառը Դաղղիոյ ու Աւստրիոյ մէջ ծագած դժուարութիւններն է կըսեն, եւ Բրուսիոյ կառավարութիւնը պիտի աշխատի կըսեն երկու կողմանէ ալ զիջումներ ընել տալով անհամաձայնութիւնը վերջացընելու։

———

Պէրլինէն գրված լուրերը կը հաստատեն թէ Դաղղիոյ կայսեր հօրեղբօրորդի Նաբոլէոն իշխանը Սարտենիայի թագաւորին աղջկանը պիտի նշանվի։

———

Լոնտրայէն յունվար 12 թուով լուր կուտան թէ Դաղղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնեայ Ալֆվոքի կոմսը հրաժարական տուեր, անոր տեղը Լոնտրայի գաղղիական դեսպան Բէրսիներ կոմսը արտաքին գործոց պաշտօնեայ պիտի անուանի եղեր։

———

Հնդկաստանէն եկած վերջին լուրերը նպաստաւոր են միշտ անդղիացւոյ, եւ անոնց բաղմաթիւ նոր յաջողութիւնները կը պատմեն։

Պոմպայի թագաւորական լրագիրն հետեւեալ լուրերը կուտայ իւր դեկտ. 9 թուոյն մէջ։

Թանթիա Թէօրի անուն ապստամբ բապետը վերջապէս Կիւզերաթի գաւառը մտեր է, ուր անդղիացիք մեծ ջանք կընեն անոր պատահելու։

Բարքէ զօրապետը դեկտ. 1ին Ռոհէյլբօրի մէջ Թանթիա Թէօրիի զօրքերուն պատահեր եւ զանոնք զարկեր է։

Պիւրմահի գաւառին մէջ թեթեւ ապստամբութիւն մը ելեր է։

Լորտ Քլայտ ապարապետը նոյեմբ. 27ին Լուքնով մտեր է։

Հօրդ Էյր հրամանատարը դեկտ. 1ին Հայտարապատի մէջ հնդիկ զինուորէ մը զարնվելեր սպաննվեր է։

Սմիթ զօրապետը նոյեմբեր 14ին Քռունարէի մէջ Մաւն-Սինկ ապստամբապետին պատահեր է եւ անոր 2400 մարդէն 600ը ջարդելով՝ մնացածը հալածեր է։

Ուսի ապստամբներն ամեն տեղ անգղիացւոյ զօրութեանը կը հնազանդին, ուստի եւ այս դաւառին մէջ նոր պա-

տերաղմներ ըլլալու կասկած չէ մնացած։

Նոնա Սահիպ անուն նենգաւոր ապրստամբապետը Նէբօլի տէրութեան երկիրներուն մէջ ապաստանած է միշտ։

Կրանթ զօրապետը՝ նոյեմբեր 21 ին Կու մթի գետին միւս կողմը 4500 հոգիէ բաղկացեալ ապստամբներու դունդի մը պատահելով՝ զարկեր ցիրուցան ըներ, 6 թնդանօթներն առեր է։

Անգլեացւոց բոլոր ուշադրութիւնը Թանթիաթօրի ապստամբապետին վրայ ուղղված է, որ 2500 մարդով մինչեւ հիմա յաջողեր է անգլեացւոց ձեռքէն փախչելու։

Նոյեմբեր 20ին յիշեալ ապստամբապետը Դիւրկոնի մէջ էր եւ Սինովյի ճամբէն Ռանոիշ իջնելու պատրաստութիւն կը տեսնէր։ Իր ետեւը Մինալէգերի բերդը կար որուն մէջ երկու խումբ անգլեացի պահապան զօրք կային որոնք այն կողմի ճամբան բռնած էին։ Բրեւելեան կողմն ալ Միչէլ զօրապետին դունդը բռնած էր, եւ Բարքէ զօրապետ ստիպաւ Դիւրկօնի վրայ կը քաշէր։ Թանթիա Թօրի՝ նոյեմբեր 21ին ուզեց վերոյիշեալ Սինովայի անցքէն անցնելու փորձ փորձել, բայց Սըր Հիւկ Ռոզ զօրապետը բազմաթիւ զօրքերով լեռները բռնեց, որով դաշտը իջնելու հնարք չկար Թանթիա Թօրին։ Դիւրկօնի մէջ ալ չէր կրնար կենալ, վասն զի Բարքէ զօրապետը կը մօտենար։ Ուստի նոյեմբեր 23ին Դիւրկօնն այրելով ու կողոպտելով փախաւ հոնկէ, եւ 60 մղոնի չափ հեռու Նէրպուտայի Պիւրվան ամրոցին կողմը դիմեց։ Բարքէ զօրապետը նոյեմբեր 25ին Դիւրկօն մտաւ, եւ առանց հոն կենալու ապստամբապետին ետեւէն ինկաւ։ Թանթիա վերոյիշեալ ամրոցը դեռ չհասած՝ Հէլդերթ հրամանատարը դէմն ելաւ 200 զօրքով, եւ զանիկա նեղելով ստիպեց ճամբան փոխելու եւ ուրիշ կողմ դիմելու որ բացորոշ կերպիւ նշանակված չէ։

Առջեւերանը լուր տրվեցաւ թէ Թանթիա դէպ՝ի Տարի գաւառը կը դիմէր։ բայց ետքը ստուգվեցաւ՝ որ Պարօտայի վրայէնդէպ՝ի Պիւղերաթ կը քալէր։ Բարքէ զօրապետը դժուարին բայց յամառ ընթացքով մը ետեւէն հասաւ։ եւ կերեւի որ սաստիկ ջարդ մը տուեր է անոր։ Այս վերջին լուրը Պարոտայի կառավարչին կողմանէ հեռագրով Պօմպայ հասած է։

———

Դորֆուէն յունվար 3 թուով գրված լուրերը կը ծանուցանեն թէ արտաքոյ կարգի տեսչութեան պաշտօնով յոնիական կղզիները խրկված Պ. Պլատսթըն անուանի ժողովականը Դորֆուէն Աթէնք դացեր եւ Յունաստանի Օթոն թագաւորին հետ տեսնվելէ ետեւ նորէն Դորֆու դարձեր է։

Կը հաստատեն թէ Պ. Պլատսթըն՝ յոնիական կղզեաց սահմանադրութիւնը չափաւորելու մտօք առաջարկութիւններ խրկեր է Անգլեոյ կառավարութեան։

Հեռագրական նամակ մը լուր կուտայ թէ Յոնիական կղզեաց լորտ վերատեսուչ Սըր Ճ. Ունկ Անգլեա կանչվեր է, եւ անոր պաշտօնը առ ժամանակեայ կերպով Պ. Պլատսթընին յանձնվեր է։

———

Խօսք կը պարտի Փարիզի մէջ թէ Ճէզայիրի դաւառին ներսերը եղած ապարներուն մէկ քանի ցեղերն ապստամբեր են Պարոտայի դէմ, եւ այս պատճառաւ է որ Մաք Մահոն զօրապետն արտաքնօք Ճէզայիր խրկվեր է։

Լեհաստանի ընդհանուր կառավարիչ Կորչաքով իշխանը Բեդրոպաւլ իկ դնաց քանի մը նոր օրէնքներու առաջարկութիւններ տանելով հետը, որոնք կայսեր հաւանութեանը պիտի ներկայացնէ կրսեն։ Առաջարկելիք օրէնքներէն մէկը զինուորագրութեան կը վերաբերի եղեր, եւ նպատակն է՝ զինուորագրութիւնը այսուհետեւ վիճակաւ կատարել։ Կը յուսացվի որ այս նոր կանոնը յառաջիկայ գարնան ըլլալիք զինուորագրութեան համար 'ի գործ կը դրվի։

Պ. Աղեքսանդր կայսրը յատուկ հրովարտակաւ մը Ռուսիա գոնըվոզ անդրնայի, բրուսիայի եւ սարատենիայի վաճառականներուն նոյն արտօնութիւնները շնորհեց, որոնք արդէն դաղղեացիք, յոյնք, սկեզիքացիք եւ հոլանտացիք կը վայելեն։

———

Դաղղեայէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Նարօլէոն իշխանը՝ կայսեր առաջին բանակի օդնական Սիկէ զօրապետին հետ ընկերակցութեամբ յունվար 1/13 ին Փարիզէն ճամբայ ելեր՝ յունվար 3/15 ին Մարսիլիայէն Ճէնովա դացեր է Լ՝ Ոն Հէրոն շոգեշարժ քորվէթով։

Թուրինէն յունվ. 11/23 թուով հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ թէ Նիկէ զօրապետը դաղղեացւոց կայսեր կողմանէ խնդրեր է Սարտենիայի թագաւորէն որ իր Դլօթիլտ անուն դուստրը կընութեան տայ Նարօլէոն իշխանին։ Թագաւորն ալ ընդուներ է այս խնդիրը։ Հեռաւորաբար ամուսնութեան արարողութիւնը այս շաբթու պիտի կատարվի։

———

Վերջին լուրերուն նայելով, խաղաղութեան գաղափարներն օր ըստ օրէ յառաջադիմութիւն կընեն Եւրոպայի մէջ։ Դաղղեոյ, Անգղեոյ եւ Գերմանիոյ լրագիրներն ամենն ալ համաձայն կը հաստատեն սա կէտը թէ Եւրոպայի կառավարութիւններուն ոչ մէկը յօժարութիւն չունի պատերազմի։ Բայց միանգամայն կը խոստովանին թէ անակնկալ դէպքեր վրայ դալով կրնան այս յօժարութիւնները խափանել։

Դաղղեոյ ու Անգղեոյ լրագիրները կառաջարկեն որ կախ մնացած խնդիրները ժամ մը առաջ լուծելու եւ անստուգութիւններն ու կասկածները փարատելու համար Փարիզի դեսպանաժողովը դումարվի։ Անգղեոյ լրագիրներուն խօսքին նայելով, կարգի դրվելու խնդիրներէն մէկն ալ Իտալեոյ այժմեան վիճակը պիտի ըլլայ, որ աննեղելի եւ վտանգաւոր վիճակ մը կը համարին Եւրոպայի խաղաղութեանը նկատմամբ։ Նոյն լրագիրները կը ծանուցանեն նաեւ թէ Իտալեոյ մէջ ապստամբութիւն մը եղելու ըլլայ նէ Անգղիա միջնորդութիւն ընելու դիտաւորութիւն չունի, եւ չհաճիր բնաւ որ ուրիշ որ եւ իցէ տերութիւն մը զէնքով միջնորդութիւն ընէ։ Որոր համար պէտք չէ որ Իտալացիք ուրիշ տերութեանց օդնութեանը վրայ յոյս դնելով Աւստրիոյ դէմ ոտք ելլեն։

Դաղղեոյ լրագիրներն ալ զէնքով միջնորդութիւն ընելու գաղափարը կը մերժեն, բայց դեսպանական միջնորդութեան գաղափարը կը պաշտպանեն։ Բէյ եւ Բաֆ լրագիրներուն հետեւեալ յօդուածները կրնան ճիշդ նկարագիր մը տալ այս դաղափաններուն վրայօք։

" Ամենէն ծանր եւ ամենէն ողբալի բանը ենթադրենք կըսէ Բէյ լրագիրը։ ենթադրենք օրինակի համար թէ Միլան ոտք ելլէ։ Աւստրիա պիտի մէջ մտնէ զսպելու։ Սպիկա իր իրաւունքն է եւ չենք կրնար զինքը արդելուլ Բայց տերութեանց կառավարութիւններնալ չեն կրնար անտարբեր եւ անհոգ կենալ ասանկ դէպք մը պատահած ժամանակը։ Դեսպանական բանակցութիւններն իրենց դործը կը կատարեն։ Եւրոպա չներեր ամենեւին որ Իտալիա միայն աւստրիական խնդիր մը ըլլայ։ Պիտի ուզէ որ իրաւամբ ինչ որ է նէ՝ իրօք ալ նոյնը ըլլայ, եւրոպական խնդիր մը։

" Իտալեոյ խնդիրն ալ Արեւելեան խնդրոյն պէս կարգի դրվելու համար Եւրոպայի շահը փոխադարձ երաշխաւորութիւններ ու դաշնակցութիւններ ըրած է, որով պատերազմը հարկաւոր ըլլայ ալ նէ՝ անվտանգ կըլլայ։ Դաղղեա ու Անգղեա երկուքնալ կը հասկընան որ իրենց դաշնակցութիւնը աշխարհի հանդստութեան ու քաղաքակրթութեան մէկ հարկն է։ ուստի եւ ինչ բարձր ու կարեւոր պատճառներով որ իրենց դաշնակցութիւնը հաստատելու ստիպվեցան, նոյն պատճառներով ալ կ՝ստիպվին հաստատ եւ անլոյծ պահելու։

" Ուստի որչափ ժամանակ որ այս դաշնակցութիւնը Եւրոպայի արեւմտեան քաղաքականութեան առանցքն (միլ) ըլլայ, մէկուն վտանգ չկայ։ Ամեն շահերը կրնան քաջալերիլ եւ ազգերն ալ պէտք է յուսադրին։ վասն զի այս դաշնակցութիւնը՝ դաշնադրութեանց պահպանութիւնը, ազգայ իրաւունքը եւ քաղաքակրթութեան յառաջադիմութիւնը կը ներկայացնէ։,,

Էհնաւասիկ Բաֆ լրագրին ալ խօսքերը։

"Անգղեական Թայմս լրագիրը կարեւոր խնդիրներու վրայօք խօսելով հետեւեալ յայտարարութիւնը կընէ Իտալեոյ ժողովրդոց։

" Ակտ մը կայ կըսէ Թայմս, որուն ամեն մարդ լաւ համոզված է։ այսինքն թէ, անոնք որ այս օրուան օրս Իտալիայի մէջ միտքերը կը յուզեն եւ կը ջանան այս ժողովուրդը այնպիսի կռուոյ մը մէջ ընկղմել որ ծանր կերպով բացված ժամանակը չէ կրցած երբէք զլուխ հանել, չըկարծեն կամ չկարծեցընեն ուրիշներուն թէ Անգղեոյ ձեռնտուութիւնը կրնան յուսալ։,,

" Կը կարծենք որ Թայմսին Անգղեոյ քաղաքականութեան համար ըրած այս յայտարարութիւնը կրնայ Գաղղեոյ մէջ ալ կրկնվիլ մեր երկրին ու նոյն իսկ Իտալեոյ շահուցը համար։

Յեղափոխական յուզմունքը թէ որ աւելի տարածվի ու քաղաքական պատերազմ յառաջ բերէ, Եւրոպայի ամեն տերութեանց զզուում կը պատճառէ։

Մինչ Աւստրիոյ օգտակար կըլլայ, ինչպէս որ 1848 ին եղաւ՝ երբոր յեղափոխական շարժումը 1847ի աղդային շարժմանը վրայ դալով՝ զանիկայ վտանգի մէջ ձգեց։ Պիոս իններորդին ընտրութեամբը ծագած բոլոր յոյսերը, Իտալեոյ իշխանաց բարի յօժարութիւնները եւ Իտալեոյ ազատութեանը համար հաստատված խորհուրդները բոլորն ալ անհետացան խառնվութեամբ, եւ ամենն ալ անիշխանութեան ալիքներուն տակը իջան։ Աստիկա ստոյգ պատմութիւն մրնէ եւ խիստ ժամ ժամանակներու պատմութիւն ըլլալով՝ չկրնար մոռցված ըլլալ։

" Մենք զիտենք որ Իտալեոյ մէջ տեսնվված այժմեան յուզման մէջ՝ յեղափոխական տարերքները խիստ տկար մասնակցութիւն մը ունին։ Օրինակի համար, Միլանի մէջ՝ դժգոհութիւնը միանգամայն ազնուականաց եւ ժողովրդեան մէջ ճաքակած է։ Բայց շարժառիթն ինչ որ ըլլայ ալ նէ՝ արդիւնքը նոյն է։ Յեղափոխութիւնը վերէն սկսի ալ նէ՝ վարի նայելով կը վերջանայ։ Միլանի ազնուականները կրնան շարժումն սկսիլ, բայց անտարակոյս ռամկական խռովութիւնը կը վերջացընէ զայն։ Սանկ կը պատահի միշտ։ եւ ասիկա ալ մենք չենք կրնար մոռնալ։ բաւական է յիշել 1848 փետր. 22 ին օրուան եղածը։ Առաւօտուն՝ ազգային պահապան զօրքերը՝ Կեցցէ Նուրոթոնին կը դոչէին, իրիկունը ժողովուրդը Կեցցէ Հանրապետութիւնին կը դոչէր։ Պ. Օտիլոն Պարոօ պաշտօնէութիւնը երկու ժամու խաղամիջոց մը եղաւ Պ. Կիզօ իյնալուն եւ Լուրիւ Ռոլէնի ամբառնալուն մէջ տեղը։

" Ուստի չենք վարանիր մենք ալ ըսելու թայմսին պէս, թէ Իտալեոյ ազգայիները՝ որոնք եւ ըլլան՝ պէտք չէ յոյս դնեն Դաղղեոյ ձեռնտուութեան վրայ։ Կայսերութիւնը չկրնար ոչ մէկ յեղափոխութեան մը դաշնակիցն ըլլալ։

"Դաղղեոյ կայսերութիւնը ամեն արդար իրաւունքներուն դաշնակիցն է։ Ընկրնար Իտալեոյ վրայ անհոդ ըլլալ։ Փարիզի դեսպանական ժողովին մէջ՝ Դաղղեա Իտալեոյ ժողովրդեան համար իր ջերմ համակրութիւնը եւ զանիկա կառավարող քաղաքական օրէնքներուն բարելաւութեանը համար ունեցած փափաքը յայտնեց։ Դեսպանական ժողովին արձանագրութիւնները ամուլ եւ անպտուղ խօսքեր չեն։ վաւերական եւ ծանրակշիռ յայտարարութիւններ են՝ որոց հաւանութիւն տուած են Եւրոպայի երեսփոխաններուն մեծ մասը։ Այն արձանագրեալ յայտարարութիւններն իրենց պտուղը պիտի բերեն։ Եւ ստուգիւ, Իտալական խնդիրն այն խնդիրներէն մէկն է՝ որոնք ապագան լուծելու կոչված է։ Այս խնդիրը՝ պատմութենէն, ազգաց իրաւունքէն եւ քաղաքակրթութենէն առաջարկեալ է։ թէ որ դժբաղդաբար ուրիշ կերպով մը առաջարկվի, բռնութեամբ, ապստամբութեամբ, Եւրոպայի բարի յօժարամտութիւններուն նպաստելուն տեղը՝ արդելք կըլլայ, եւ Իտալեոյ ճշմարիտ բարեկամներուն փափաքած լուծումը տակաւին երկար ժամանակ եւս կը մնայ։

"Ուրեմն ժամանակ է հիմա հանդարտութեան խօսքեր լսել տալու։ Այս միջոցին Իտալեոյ յարմարած մի միայն հայրենասիրութիւնը՝ համբերութիւնն է։ Որչափ աւելի անձնուրացութիւն եւ Եւրոպայի արդարասիրութեանը վրայ վստահութիւն ունենայ, այնչափ աւելի զօրաւոր կըլլայ անոր դատաստանին առջեւ, եւ աւելի անհակառակելի իրաւունքներ կ՝ստանայ անոր համակրական հոդածութեանը վրայ։,,

———

Վիէննայէն ալ յունվար 10 թուով հետեւեալը կը գրեն Բոլոնիայի Պաղէր լրագրին։

" Լուր առնվեցաւ այսօր թէ Իտալիա զօրք խրկվելը եւ ձգվեցաւ եւ երկաթուղեաց վերատեսչութեանը հրաման եղաւ որ այս իրիկունէն սկսեալ՝ զօրաց համար յատուկ շոգեկառք չպիտի գործածվի։ Ամբոյ ելլելու հրաման ստացող զօրաց գունդերուն ալ վերստին հրաման դնայ որ ճամբայ չելլեն։ բայց պատրաստ դտնվին հրաման եղածին պէս ճամբայ ել-

յելու։ Այս ամենը կը հաստատեն որ գործերը խաղաղական կերպարանք մը կառնուն։ Մինչանէն ալ կը գրեն թէ յուզմունքը քիչ մը հանդարտած է, եւ թէ Մաքսիմիլեան արշիդուքսը քանի մը առնառուն նամակներ ստացեր է, որոնք կաղաչեն իրեն որ Մեքսիկան չհեռանայ, եւ վստահ ըլլայ ժողովրդեան աննենգ հաւատարմութեանը վրայ։ Զանազան նշաններէ ստուգված է, որ վերջին գանձական տնօրէնութիւնները, սիկառներուն սղելը եւ զինուորագրութեան նոր օրէնքը՝ օտար ազգի լրտեսներու առիթ եղեր է նենգամտութեամբ ժողովուրդը գրգռելու։ Ուստի կը յուսացվի որ քիչ ժամանակէն ամեն բան վերստին իր սովորական վիճակին մէջ կը մտնէ։ „

Սպանիայի Էնդէքանոն լրագրիը Մարոքի հետեւած վէճին վրայօք հետեւեալ լուրերը կուտայ։

“ Մարոքի Սուլթանը՝ խիստ հաշտարար յօժարութիւններ ցուցնելով՝ լիակատար հաւուցում տուաւ Սպանիոյ կառավարութեան ամեն գանգատներուն։ Միայն թէ իր իշխանութիւնը շատ անգամ ազդեցութիւն չունի Ռիֆի ծովասպատակներուն վրայ, որոնք մինչեւ հիմա իրենց գերի բռնած մարդիկը ետ չեն տուած։ բայց գլխաւոր ցեղապետները Մարոքի կառավարութեան յորդորանքը կաշխատին հաւանցնելու եւ այս խնդիրն ալ գոհացուցիչ կերպով լուծելու։ Թէ որ, ընդհակառակն, այս յուսացված արդիւնքը ձեռք չբերվի, Սպանիոյ նաւախումբը որ հիմա ցրուած է, կրնայ քսանեւչորս ժամու մէջ հաւաքվիլ։ Առայժմ Սպանիոյ կառավարութիւնը հրաման խրկեց Մալակայի հրամանատարին, որ իր ձեռքը եղած նաւերովը հսկողութիւն ընել տայ Ռիֆի ջուրերուն։ „

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ շաբաթ օրը գանձուց պաշտօնական բակին մէջ 103 միլիոն ղուրուշի թղթադրամ այրեցաւ հրապարակաւ։

Մայրաքաղաքիս Ժուռնալ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ 70 միլիոն ղուրուշի թղթադրամ ալ ասկէ առաջ այրեցաւ։

Կիրակի օրը Էյնը Գաբուէն Իւսկիւտարի Այազմա Իսկէլէսին հեռագրական թել մը ձգվեցաւ ծովուն տակէն։

Այս հեռագիրը Իզնիմիանէն Պաղտատ շենված ելեքտրական թելը Կ. Պոլսոյ հետ պիտի կապէ, որով մայրաքաղաքս վայրկենական հաղորդակցութիւն պիտի ունենայ փոքր Ասիոյ գլխաւոր քաղաքներուն հետ մինչեւ Պաղտատ։

Այս հեռագրական պարանը հինգերորդն է որ կը հաստատվի կայսերական տէրութեան մէջ։ Առաջինը 1854 ին հաստատվեցաւ Դանուբի մէջ Ռուսճուխէն Էրկկոյ։ Երկրորդը Ադրիական ծովուն մէջ հաստատվեցաւ Ընթիվարիէն Ռասթէլ Լասթօվա։ Երրորդը Սեւ ծովուն մէջ՝ Վառնայէն Ռիլա։ Չորրորդը Զանագ Գալէի նեղին մէջ, որ մէկ կողմանէ պիտի շարունակէ մինչեւ Կ. Պոլիս, եւ միւս կողմանէ մինչեւ Աղէքսանդրիա։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Իմաց կը տրվի հասարակութեան թէ մինչեւ հիմա Գրուսայի, Իզնիմիտի, Թէքիրտաղի մէջ եւ ուրիշ տեղեր տերութեան արդելքին հակառակ թղթադրամի շրջաբերութիւնը այս ամիսէն բսկըսեալ բոլորովին արգիլվեցաւ։

Յիշեալ քաղաքները դասող ճանապարհորդները պէտք չէ որ հետեւին թղթադրամ տանին՝ որպէս զի դժուարութեան մը չհանդիպին։

Լրագրոյս մասուլը դրված ժամանակը կայսերական Ռ. Դոնէն պաշտօնական յայտարարութիւն մը ստացանք, որուն մէջէն հետեւեալ կարեւոր կէտերը միայն կրցինք քաղել, ամբողջ յայտարարութեան հրատարակութիւնը գալ շաբթուան ձգելով։

1º. Անցեալ դեկտ. 1/13 էն սկսեալ բոլոր մեծադումար թղթադրամները որոց տոկոսը կը վճարվի կոր, այսու հետեւ տոկոս չպիտի ստանան։

2º. Ասոնք պիտի ըլլայ նաեւ այն տոկոսաւոր թղթադրամներուն համար որոց տոկոսը յառաջիկայ մարտ 1/13 ին կիյնայ. անոնց ալ տոկոսը յիշեալ թուականէն պիտի դադրի։

3º. Այս մեծ թղթադրամներն իբրեւ եկամուտ պահողները թէ որ փափաքին, նոր կարգ մը սէհիմներ պիտի ելլեն հարիւրին 8 շահով հինգ տարիէն վճարելի. եւ տոկոսաւոր թղթադրամ պահողները թէ որ ուզենան՝ այս նոր սէհիմներուն հետ պիտի կրնան փոխանակել։

4º. Տոկոսաւոր թղթադրամ ունեցողները թէ որ գանոնք իբրեւ լոկ թղթադրամ պահել ուզեն, իրենց տոկոսաւոր թղթադրամներուն վրայ կնիք մը դարնելվելով իրենց պիտի դարձվի. եւ այնու հետեւ յիշեալ թղթադրամները՝ առանց տոկոսի լոկ թղթադրամի կարգ պիտի անցնին մինչեւ որ բոլորովին վերնան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կիրակի օրը վեհափայլ Սրբազնագոյն Կաթուղիկոսը հանդիսաւոր Սուրբ պատարագ մատոյց Գէյօղլուի Հայոց Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ։ Այս կրօնական մեծ հանդիսին ներկայ էին՝ Ռուսիոյ վեհ. գործակատար գեսպանն իր բոլոր պաշտօնատարներովը, ազգիս երեւելեաց մեծ մասը եւ անթիւ ժողովուրդ ամեն ազգերէ, որոնք մինչեւ եկեղեցւոյն շրջակայ փողոցները լցված էին։

Եկեղեցւոյն աւարտմանէն ետեւ՝ Սրբազնագոյն Հայրապետը՝ ուղեկցութեամբ բազմաթիւ եկեղեցականաց արքունի վառօդապետ Տատեան վսեմաշուք Պօղոս պէյին տունը գնաց անթիւ բազմութեան մը մէջէն անցնելով, որոնք Տէրին բարձր Սրբազնութեան օրհնութիւնը ըստանալու կ'սպասէին անպատմելի ջերմեռանդութեամբ։

Սրբազնագոյն Հայրապետին ետեւէն՝ Ռուսիոյ վեհ. գործակատարն ալ իր պաշտօնատարներովը եւ ազգիս երեւելիները վսեմաշուք Պօղոս պէյին տունը գացին ուր շքեղ հացկերոյթ մը պատրաստված էր։

Սեղանին վրայ Գերապատիւ Մակար արք եպիսկոպոսի սարկաւագը դեղցիկ ոտանաւոր մը կարդաց 'ի պատիւ Սրբազնագոյն Կաթուղիկոսին։ Կերակրոյն վերջը Սրբազնագոյն Հայրապետը մեր բարեգութ Ինքնակալ օգոստափառ Սուլթան Ազիզ Մէճիտ կայսեր եւ Ռուսաց Վ. Աղէքսանդր կայսեր կենացը համար բարեմաղթութիւններ ընելով բաժակ առաջարկեց։ Ռուսիոյ գործակատարն ալ վեհափայլ Կաթուղիկոսին կենացը եւ Հայոց ազգին բարօրութեանը համար առաջարկեց։ Յետոյ Ռուսիոյ գործակատարը վսեմաշուք Պօղոս պէյին եւ Տատեանց գերդաստանին յաջողութեանն ու բարօրութեանը համար բաժակ առաջարկեց։

Այս օրէն ետքը ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրն ալ Գէյօղլուն գնաց Սրբազնագոյն Կաթուղիկոսին եւ ազգիս երեւելեաց հետ տեսութիւն ընելու, եւ դիշերը Խորասանճեան մեծապատիւ Պետրոս ամիրային տունը կեցաւ։

Անցեալ շաբաթ օրը ամենապատիւ Տ. Գէորգ Սրբազան Պատրիարք Հայրը շնորհաւորութեան գնաց բարձրապատիւ նորընտիր Շէյխ-Իւլ-Իսլամ էֆէնտիին եւ վայելուչ յարգանօք ընդունվեցաւ Տէրին բարձրութենէն։ Յետոյ Սրբազան Հայրը բարձրապատիւ Մեծ եպարքոսին գնաց տեսութիւն ընելու։

Հետեւեալ օրն ալ արտաքին գործոց պաշտօնեայ վսեմափայլ Ֆուատ փաշային տեսութեան գնաց ազգային կարեւոր գործերու համար եւ անկէ Գէյօղլու դարձաւ, ինչպէս որ վերը յիշված է։

Այս երեքշաբթի, Ութօրեկից տօնին օրն ալ՝ Տէրին սրբազնութիւնը՝ յետ աւարտման տաւուօտեան ժամերգութեան, Սուրբ Փրկչի ազգային հիւանդանոցը դընաց, եւ հոն պատատարեալ հիւանդաց եւ դպրոցին որբ աշակերտացը զատ զատ այցելութիւն ընելով՝ իր հայրական օրհնութեամբը զամենքը մխիթարեց, եւ երեկոյին պատրիարքարան դարձաւ։

Եր՝ուսաղէմէն ցաւալի լուր մը կը գրեն մեզ։

Եաֆայի Ռրուսիոյ եւ Միացեալ-Նահանգաց հիւպատոս մեծապատիւ ասպետ Ս. Մուրատեան Յակոբ աղան դեկտ. 18 ին օրը առ Աստուած փոխվեր է Ս. Երուսաղէմ քաղաքին մէջ՝ի հասակի 45 ամաց։

Հանգուցեալ Յակոբ աղան՝ ազնիւ հոգւոյ տէր, բարի եւ ազգասէր անձն մը ըլլալով, կարեւոր ծառայութիւններ ըրած է Ս. Երուսաղէմի աթոռին, եւ շատ առիթներու մէջ մեծամեծ բարերարութիւններ, նպաստներ ու պաշտպանութիւն ըրած է եւ միշտ կընէր իր օգնութեանը դիմող ազգայնոյ։ Իր խոհական վարմունքովն ու բարեսրտութեամբը բոլոր օտարազգեաց ալ յարգոյ եւ սիրելի եղած էր։

Ուստի իր տարաժամ մահը խորին տրտմութիւն պատճառեր է Ս. Երուսաղէմի Աթոռին եւ բոլոր միաբանութեանը, եւ իրաւամբ ազգային կորուստ մը կը համարվի։

ԽԱՐՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս Էսարիոյ դեսպան վսեմ. Ռրոքէշ Օսթէն սեղուհը անցեալ հինգշաբթի օրը Ռ. Դուռն երթալով առանձին տեսութիւն ըրաւ բարձրապատիւ Մեծ եպարքոսին հետ։

Նոյն օրը նաեւ Գաղղիոյ ու Ռրուսիոյ տէրութեանց գործակատարները Ռ. Դուռն երթալով առանձին տեսութիւն ըրին բարձրապատիւ Մեծ եպարքոսին ու արտաքին գործոց պաշտօնէին հետ։

— Արտաքին գործոց պաշտօնեայ վսեմափայլ Ֆուատ փաշան անցեալ հինգշաբթի իրիկուն Գէյօղլուի քաղաքական ժողովին գահերէց նստելով՝ բազմաթիւ կարեւոր նիւթերու վրայ խորհուրդ եղաւ։

— Ռ. Դրան արտաքին գործոց պաշտօնական օտար լեզուաց գրասենեակին ղեկուչ մեծապատիւ Սահակ Աղրօ էֆէնտին Շուէյի տէրութենէն Ռեւեռային աստեղ (էթօալ բօլէռ) պատուանշանը ստացաւ։

— Անկէց քանի մը շաբաթ առաջ Օրթագիւղի հրէից մէջ ծագած խռովութեան ժամանակը բռնված ու բանտարկված քսան եւ վեց Իսրայէլացիները անցեալ շաբթու արձակվեցան։

Ռէս Ֆ'Օէան լրագիրը կըսէ թէ Օրթագիւղի սինակոկային կիցը եղած դեանին վաճառվելուն խնդիրը դեռ չէ լուծված։

— Անսարիէի նախորդ կառավարիչ Թէոսուն փաշան Ռուսիոյ կառավարութենէն Սուրբ Ստանիսլաւի պատուանշանը ստացաւ, վերջին պատերազմէն ետքը ռուս դերիներուն ըրած ծառայութեանցը համար։

— Գէյօղլու Հոլանտայի պալատին քով Հվեցցերցի Գ. Ա. անուն ժամագործը անցեալ շաբթու քիչ մնաց որ յանդուգն գողութեան մը զոհ պիտի ըլլար։ Տաճիկ մը կերթայ այս ժամագործին խանութը եւ ըսելով որ ինքը Հէքիմ պաշի Սիւլէյման պէյին սպասաւորն է, 8000 ղուրուշի արժողութեամբ ժամացոյց եւ ոսկի շղթայներ կուզէ որոնք որպէս թէ իր տէրը պիտի գնէր։ Գ. Ա. բոլորովին չվստահելով այս մարդուն, իր մանուկը հետը դրաւ ժամացոյցներն ու շղթայները անոր տալով, եւ պատուիրեց որ ըստակը մինչեւ չստանայ՝ չտայ։ Տաճիկը սրընթաց հետ Գասըմ փաշա կերթայ, եւ հոն գծուծ տուն մը կը մտնէ որ Հէքիմ պաշիի տան չէր նմաներ ամենեւին։ Տղան կը հասկընայ ննդութիւնը եւ աղաղակ կը վերցընէ։ Բարեբաղդաբար տանը առջեւէն տեսչութեան զինուորներ անցնելով՝ ներս կը մտնեն ու ադան ազատելով տեսչութեան ոստիկանին կը տանին որուն կը պատմէ ադան իր դլխուն եկածը։ Իսկ տաճիկը փախեր անյայտ եղեր էր։

— Սեւ ծովէն եկող շոգենաւերը լուր կը բերեն թէ Դանուբ գետը սառեր է եւ բազմաթիւ նաւեր սառերուն մէջ բռնվեր մնացեր են։

— Գէյօղլուի թաղին մէջ քաղաքական պահապան զինուորներ սահմանվելով թաղական ժողովին իշխանութեանը ներքեւ, պատերազմի պաշտօնեայ վսեմափայլ Բիզա փաշան հրաման խրկեց Գալաթա Սարայի Գայմագամ Պէքիր պէյին, որ պէտք եղած ժամանակը օգնութիւն ընէ այս պահապան զինուորներուն՝ իրենց պաշտօնը կատարելու համար։

— Քանի մը տարիէ'ի վեր Օրթագիւղ Պէշիկթաշլեան յարգոյ Մկրտիչ աղային հեղինակութեամբն ու քանի մը ուսումնական երիտասարդներու գործակցութեամբը հռոմէական հայոց դպրոցին մէջ ներկայացված ազգային պատմական ողբերգութիւններն՝ անցեալ շաբթուընէ'ի վեր նորէն ներկայացվիլ սկսան երկու նոր խաղեր ալ առաջինների վրայ աւելնալով։

Խաղարկութիւնները հիմակուհիմա շաբաթ եւ կիրակի դիշերները կը կատարվին ժամը երեքին մինչեւ վեց։

— Կիրակիէն երկուշաբթի լուսնալու դիշերը Գէյօղլուի Սաղըղ-Աղաճը բված փողոցը տունէ մը հրդեհ ելլելով 16 տուն այրեցաւ։ Վ. սեմափայլ Բիզա փաշան հրդեհին տեղը հասնելով՝ օգնութեան միջոցներն այնպէս լաւ կերպով

ուղեց՝ որով հրդեհը քիչ ժամանակի մէջ մարեցաւ առանց աւելի մեծ վնասներ ընելու։

— Երկուշաբթի իրիկուն ալ ժամը երեքին միջոցները Գասբրմ փաշայի թաղը Ֆրդաթոնի նաւատեղ Մէհմէտ պէյին տունէն հրդեհ ելնելով՝ Ալիին դանդվող գնդապետ Օսման պէյին տունը եւ ուրիշ երկու տուն այրեցան։

— Մայրաքաղաքիս Շվէտի եւ Նոր վէճիայի դեսպան Պ. տը Սիպէրն՝ Նորվեճիայի մէջ տէրութեան պաշտօնեայ անուանած ըլլալով՝ մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի։ Իր յաջորդը դեռ չէ ընտրըված։

— Էրքունի բժշկական դպրոցին չափաբերական ուսանող դասատու Մ. Ֆէլէ դաղղիացին այս օրերս Պ. Պօլոյ մօտերը Սանթ Օրինի աւազոյ հանք մը դըտեր է։ Թէ որ այս դանըված աւազը ջրային շինքեր շինելու մասին Նաբօլիէն ու Սանթ Օրինէն եկող աւազներուն գերազանց յատկութիւնն ունի, խիստ կարեւոր ու շահաւէտ գիւտ մը կը համարվի։

— Ընցեալ շաբթու Միջերկրական ծովուն մէջ դէշ ծովը ըլլալով, Մարսիլիայի Թրիէստոի եւ Իզմիրի շոգենաւները չկրցան իրենց օրին հասնիլ։

— Շիրայէն յունվար 6/18 թըւով գրված նամակ մը լուր կուտայ թէ այս օրերս օսմանեան սուտ թղթադրամներ բռնըվեր են հոն։

— Պօսթոնի Կոէրի լրագիրը հետաքրքրական տեղեկութիւններ կուտայ Մերիկայի Միացեալ-Նահանգաց երկիրներուն մէջ հրատարակված լրագիրներուն թուոյն վրայ։ 3750 տեսակ լրագիր կայ Միացեալ-Նահանգաց մէջ։ Որոնց 613ը Նիւ Եորքի նահանգին մէջ կը հրատարակվին. 418 Փէնսիլվանայի մէջ. 221 Իլլինոյիի մէջ. 330 Օհիոյի մէջ. 225 Միսիսիրիի մէջ։ Դէրի գործածող նահանգներէն Վիրճինիայի մէջ ընդ ամենը 138 լրագիր կայ. Միսուրիի մէջ ալ 103. Նոյնչափ ալ Հայի Գուռնիայի մէջ։ Հրեաներն ու Չինացիներն ալ յատուկ լրագիրներ ունին Միացեալ Նահանգաց մէջ։ Մեծ մարդ լրագիր կը կարդայ Մերիկայի մէջ, ինչպէս որ Փարիզի մէջ 1848 ին հասարակապետութեան ժամանակը ամեն մարդ կը կարդար։ Մերիկայի մամուլները մէկ ժամու մէջ 10 հազար թերթ լրագիր կը ապան։

Մերիկայի լրագիրներուն մէջ խիստ կարդէ դուրս ու պարզամտութեամբ գրված հետաքրքրական լուրեր ու յօդուածներ պակաս չեն։ Հիւսիսային Գարոլինայի թերթ լրագիրը երկուշաբաթի չափ չհրատարակվելով՝ հետեւեալ երկու պատճառներն յառաջ կը բերէ։ Առաջինը սա է կրսէ որ անցեալ շաբթու գործի համար ճանապարհորդութիւն ըրեր էինք. այս ելած շաբթուս ալ սատիկ հարբուխ եղեր էինք։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Երէնի խաբուի դուրսը Օրթա Սօդաղ ըսված փողոցը անկիւնին գլուխը տուն մը կայ, որ երկու կողմի փողոցներէն դատ դատ դուռներ ունի։ Այս տան երկու կողմը իրեն պարտէզներն են։ Ունի ութը մեծ սենեակներ իրենց ամեն պէտք եղածներովը, ընդարձակ դահլիճներ, ընդարձակ խոհարան յատուկ ջրամբարով (խաղնէ), երկու ջրհեղձ (սարնիճ), երեք հոր, երեք քարուկիր մեծ մթերանոցներ (մահդէն), եւ ընդ ամենը 650 կանդուն տեղ։ Վարձու տրված տունը՝ տարին 16000 դուրուշ եկամուտ կը բերէ։ Այս տունը ծախու ըլլալով, ուզողը մայրաքաղաքս Թէրատիճի խանը Եղամանեան յարգի Աւետիս աղային, կամ հանդուցեալ Սարաֆեան Աստուածատուր աղայի որդի յարգի Եփրեմ աղային հետ, եւ կամ Աղամալեան ոսկերիչ յարգի Ռափայէլ աղային հետ պէտք է խօսակցի։

ՕՎԻԼ ՏԷ ՖՐԱՆՍ

Պէյօղլուի շէրեալ ճամբան ամ. 220

Այս մեծ վաճառատունը՝ իր վարձուն պայմանաժամը լրացած ըլլալով եւ կանոնց մօտային վերաբերեալ առուտուրի սկսելու համար, իր ձեռքը եղած ապրանքները մինչեւ յառաջիկայ մարտի 1ը շատ վար գնով պիտի վաճառէ ու առջի ամսոյը Պէյօղլուի շէտակ ճամբուն վրայ բան.ած նոր վաճառատունը պիտի բանայ։

Այս վար գնով վաճառվելիք ապրանքներն են՝ կտաւեղէն, մետաքսեղէն, բրդեղէն, գլխարկ, դուլպայ, կօշիկ, անուշահոտութիւնք եւ Փարիզի զանազան ապրանքներ։ Անոնցմէ դատ լաթիք վերարկու, սունոց, կօշիկ եւ այլն։

Վաճառատունն ալ վարձու է յառաջիկայ մարտ 1ին համար. ուստի եւ մէջը եղած կահերն ալ ծախու են։

Վաճառատան տերերը պատիւ կը համարին ծանուցանել, որ կանոնց մօտայի վերաբերեալ ապրանքներ վաճառելու համար բռնած նոր վաճառատունէն մինչեւ որ բանան նէ, իրենց ձեռքը եղած ձմերային գլխարկներն ու մետաքսեղէնները վաճառելու համար առաժամանակեայ վաճառատուն մը բացած են, որուն վերատեսչութիւնը յանձնըված է Մատմազէլ Մարի Գլօանին, որ անցեալ ամառ Գոմբանեի Լեոնէզ ըսված վաճառատան մէջ եղած ժամանակին ծանօթ եղած է իր մօտաներուն գեղեցկութեամբն ու ընտրութեամբը։

ՉԿԱՆ ԻՒՂ (ՊԱԼԸԳԵՍՂԸ)

ՀՕԿԿ

Ընուն անդրէաց երեւելի գեղագործին լինածը

Այս եղը՝ որ մօրինա ըսված ձուկին լերդէն (գարա ճիլեր) կը հանվի, ուրիշ այս տեսակ եղերուն ամենէն մաքուր եւ ընտիրն է, եւ հոտն ու համն ալ միւսներուն պէս ծանր եւ անախորժ չէ։ Իսկը Եւրոպայի գլխաւոր բժշկաց փորձերովն ստուգված ամենազօրաւոր դեղ մըն է մորթի հիւանդութիւններու, խոյլի (սրբատա), ծիծաղ-բիթի, ջղային հիւանդութեանց, թուլութեան եւ ուժոյնուազման, վատուժութեան, դիմաց դեղնութեան եւ տկար կազմուածք ունեցող ադամոց։

Այս եղը առաու եւ իրիկուն մէկ մէկ ասուչի գրդալ խմելով սկսելու եւ հետ գնեալ չափն աւելցնելու է մինչեւ հինգ վեց գրդալ։ Օդը ցուրտ եղած ժամանակները թէ որ դուրը պղտորի եւ թանձրանայ, շիշը տաք ջուրի մէջ դրվելով՝ իւր առջի պարզութիւնը կը դառնէ։

Այս եղը կը դտնվի Պէյօղլու Պ. Օթոնի եւ Տէլլասուսա երեւելի դեղագործներուն խանութը։

Աշխարհս-ին եւ Նեղու-ին ընթերցողաց գնայները սովորական արժանին են։ Այս կարգին Աղրիկայէն եկած՝ հրապարակ ի-ին-ները որ նրբակը գնելը գրեթէ ա գրեն պահելու կարող ըլլալուն, հասարակ ի-ին-ներուն ընդդէն հինգէն գնելը բանեն եւ մանկելվ կրնայ ի՞նչ ընել։ Առանկով գնել կեն մը ղրկ գրեր մը ուանց սրեպ սրեպմօր կրնայ երինալով գոյանելու եւ խառնելու, գրի-բրի-ներով բերը ընտրելը ի-ին-ներն գնել, ու ժամանակեն կեան ալվաստրեալ Ովոր կը գեղեցնայ իր կինը, աղջիկը կամ աղջիկը, աս ի-ին-ին հոգ մը անոր յեռելը գալու է։

Կը ծախուի Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց մաղազան Օրնիշելի խանին երես-իրիոցը Գալաթիա։

Այս լրագիրը շաբաթը անգամ մը կ'ելլէ հինգշաբթի օրերը։ Ով որ ուզէ կրնայ ստորագրվիլ, Պ. Պօլիս՝ Զինիլի խանը լրագրոյս գրասենեակը։ Իսկ դուրսերը հոդաբարձուներն են.

Իզմիր՝ Սարգիս աղա Եղարեկեան.
Ընդրիանոպօլիս՝ Գէորգ աղա Ծերունեան.
Տրապիզոն՝ Պօղոս աղա Կիւրճեան
Թոքատ՝ Մահտեսի Յակոբ աղա Եղանեան.
Կարին՝ Կարապետ պատուելի Օշարեան.
Երզնկա՝ Յակոբ աղա Պըրգլեան.
Պոլիս՝ Յակոբ աղա Մանի.
Գրուսա՝ Մահտեսի Յովսէփ աղա Դանիելեան.
Էջիպտոս՝ Մկրտիչ աղա Բէիզեան.
Նիկոմիդիա՝ Պ. Տ. Մուրատեան.
Թէսէլոնիկէ՝ Թադէոս աղա Ֆէլլեան.
Վան՝ Պ. Մկրտիչ Տ. Էսմեան.
Խարբերդ՝ Պ. Գէորգ Հաֆարեան։

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրվիլ ուզողները՝ այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ (ԳԱՄՊԻՕ) ԳԻՆԵՐԸ ԹՂԹԱԴՐԱՄՈՎ ԱՌԱՆՑ ՍՓՕՆԹՕՑԻ

12 ՅՈՒՆՎԱՐ

	Ղրուշ	
Լոնդրա 31 օր պայմանաժամ		
„ Յուրա „	143	
Փարիզ „		
Մարսիլիա „	227	
Ամստրդամ „		
Վիէննա „	538	
Թուրին „		
Լիվորնո „		
Ճենովա Լ. Ն. „		
Օրեան „		

ԳՐԱՄՈՑ ԱՐԺՈՒՈՒԹԻՒՆԸ ԹՂԹԱԴՐԱՄՈՎ

14 ՅՈՒՆՎԱՐ

Օսմանեան լիրա Մէճիտիէ	128	10
Ընդլիական լիրա	142	
Գուղղէոյ 20 ֆրանգոց ոսկի	113	20
Ռուսական բօլիմբէռուլ	116	
Աւստրիոյ գերմանիոյ	66	
„ Մաճար	65	
Մէճիտիէ 20նոց ոսկի	33	
„ Արծաթ	25	20
Հինգ ֆրանգոց արծաթ	28	
Գրաստովանոց	21	20
Գօլոնիա	32	
Բրէմէն	28	
Սոֆիոյին	196	
Մահմուտիէ ոսկի	130	
Հինգնոց հասնոց, հազարին	160	

Կ. ՊՕԼԻՍ 14 ՅՈՒՆՎԱՐ

ԱՐՄՏԻՐ

Յորին Բրաբելիէ	„ „	26	
„ Իսմայիլ	„ „	34	
„ Կուլոյ	„ „	28	30
„ Թայրան	„ „	35	36
„ Իպրայիլ կիլոյ	„		
„ Բրաբելիէ կիլոյ	„	23	27
Ինգիլիզոյին Կուլոյ		18	
„ Անապօլոյ	„		
Գարի Բրաբելիէ	„	13	
Բրինձ Ռէշիթ	„	4	

Վաճառականոցս մէջ կայ ընդհանրը 500,000 դրամ՝ յորէն ի 100,000 դրամ գարի։

ՄԵՏԱՂԱ

Սեւ Ա. փոկ	ռիֆին ղրշ	500-510
„ Բ. „		450-460
Մէշրուտ կարմիր		450-460
„ „		430-440
Հասարակ երկայն ընդէր		470-490
„ „ դիլակ		440-450
Տէմիրտէշ		580-600
Պարուսատանի դիլակ հօխան		200-230

ԳՈՂԹԱՐԴԵՐԻ

(ԳԱՆԹԱՐԻՑԷ)

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

		Ղրշ դրմ	Ղրշ դրմ
Ագիան	հօխան	360	
Թէլիֆիէ Լինիէրէ		42.	
Բրուդ (Ընգաստ) Բրաբելիէ		10	
„ Լուսկաճ	„	15.	
Մեղրատոմ		32	33
Հեհրի Լինիէրէ		6	7
Գիրոր (Մաղը) սեւ		17	
Մահմուդիէ Ընդարձակ պեսկին		400.	
Դիմրէ ճերմակ սեղան հիսան		25.	35
Բամպակ Իզ ֆրի	„	9.	10
Զէր Այմլեբ	հօխան	7,	20
Ճոռ (Սապոն) Գանդիա		6,	7,
Աղ ֆօլա			6 20

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

Խայիվ	Ղրուշ	
Ռիսօ ի Գաբօ Ա. փոկ 100 հօխ.	940	1040
Շամբ		
Ընդհ. Գալ. 6—10 լիտր	400	
Ընդհ. Հոլ. Ֆէշ. Ա. փոկ. „	350	360
	ղրշ. դրմ.	ղրշ. դրմ.
Պղտեղ (Պիղէր) հօխայ	9	
Գարբին (դարբլին) լիտր	34	40
Մէնակ (Գարէնցիլ)	7,	20

ՆԵՐԿԻՆԷՆ

Լիմոն (Զէրլիտ)	160	170
Պէնկալա հօխ.	ղրշ	
Սպիտակաբեղ (Լասպիրէզ)	190	410
Որդան Կարմիր (Գարմըզ)	55	98

ՄԷՏԱՂԱՅԻՆ

Ընգ (Գալայ)	կենդ. ղրշ	1100
Երկաթ Ընգ.		
Երկայն- (Գլամա) բուլարայեր,	88	90
տարասոսի։ կենդ ղրշ		
Յպայիր-(Տէմիր)բեր-երայոր „		95
Տախտակ ռիս- 1-14	150	160

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱՅԻ ԳԻՆԵՐԸ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՆ 150 ՂՐՈՒՇՈՒՇ

ՀԱՇՈՒԵԼՈՎ

Լայն+	Երես		Գին	Ղրշ
2 մետր	20	Սէրմէի դիլակ	24 . 26	
կէնոց	„	Սովլաստոր „	27 . 29	
„	„	„ ծանր բրուսլէ	29 . 31	
6 մետր	„	„ դիլակ	35 .	
2 ղրոյ	„	„ „	45 . 48	
2 „	„	Զոֆլէ „	27 . 28	
կէնոց	„	„ „	30 . 31	
5 մետր	„	„		

Ադրիանի վերաբերեալ

Լայն+	Երես		Գին	
2 մետր	24	3 թ. մարտ նեղ	30	32
„	„	5 „ լման	45 . 47	
„	„	6 „ „	55 . 56	
„	„	„ ծանր սանրուտ	65 . 70	
եռապնոց . 36		6 ատրիէ-ն նեղ	55 . 58	
5	„	8 „ լման	70 . 75	
„	„	7 „	65 . 70	
7 „	28	11 „		
կէնոց	36	11 թէրէ էնոր	100 . 110	

Խասրուլլայի վերաբերեալ

Լայն+	Երես		Գին	
5 մետր	12	Բրինկոնա դիլակ	30 . 32	
2 ղրոյ	24	„ սիֆրէ	55 . 60	
9 մետր	„	Պուլլ „ ռիխ+	30 . 32	
„	„	„ „ լիֆրէ	60 . 65	
կէնոց	38	Վրալիէօր	55 . 75	
6 մետր	„	Խասա „ „	90. 100	
կէնոց	40	Մարմարիոլ „	45. 100	
5 մետր	„	„ „	90. 120	
6 „	„	„ „	110. 130	
կէնոց	37	Նէրկլված „	50 . 55	
2 մետր	24	Սպինոնոս դիլակ	24 . 37	
27 „	„	Սոնեն „ „	3 .	
6 մետր		Վրաբիֆէ „ „	4 . 1/2	
„		Խոնտէլեր „ „	4 . 1/2	
կանգոնոց		էրէ „ „	5 .	
		Հասարակ տանած։	145	
			ղրշ.	19-20.
Սրայ տանած	8	14	19½	20
Իզմիրոյ			21	22

Զէրի վերաբերեալ

Լայն+	Երես		Գին	
7 մետր	20	Թրուրանի պասա	34 . 35	
„ „	„	Լոնիվերտ „	57 . 60	
„ „	„	ամերիկալ պասա ղրշը	100. 110	
2 մետր	10	Պասա ֆերիայէ ղրշ	12 . 15	
„ „	„	Օրանպան Լոֆէ	16 . 20.	

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՕԼԻՍ· ՁԻՆԻԼԻ ԽԱՆ